

κ' ἕνας ἀγῶνας μὲ ταράζει ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 45 || Ἄσμ.

Νὰ μὲ ἀλυσοδέσουνε μὲ μιὰ τσαπέλλα σὺκα
Λαρδαν.

Σκουτώνου ἀρκούδια μὲ φτιρά, λύκους ἄλυσουδιμένους,
σκουτώνου φίδια μὲ φτιρά ποῦ τρών τοὺς ἀντρειωμένους
Μακεδ.

Φέρετε τὰ κυνηγόκυλλα μ' τὰ ἀλυσουδεμένα
κι ἄς πάω καὶ νὰ κυνηγῶ καὶ 'ς σὰ κυνηγοτόπᾱ

Τραπ. Πβ. ἀλυσιδιάζω, ἀλυσιδώνω, ἀλυσώνω.

άλυσοδέσιμον τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄλυσι καὶ δέσιμον, δι' ὃ ἰδ. δέσιμο.

Τὸ δέσιμον δι' ἀλύσεως. Συνών. ἀλυσίδωμα.

άλυσοπλεγμένος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλυσος καὶ τοῦ πλεγμένος μετοχ. τοῦ
ρ. πλέκω.

Ὁ ἔχων τοὺς πλοκάμους πλεγμένους ὡς ἄλυσιν, ἐπὶ
γυναικός: Ἄσμ.

Ἄνοιξε πόρτα τοῇ ξανθῆς, πόρτα τοῇ μαυρομάτας,
πόρτα τοῇ γαϊτανόφρουδης, τῆς ἀλυσοπλεγμένης.

Συνών. ἀλυσιδοπλεγμένος.

άλυσος ὁ, Ζάκ. Ἦπ. Θράκ. Κέρκ. Κύπρ. Πελοπν.
(Κορινθ. Λάστ. Μάν. Μεσσ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. ἄλυσους
Στερελλ.(Αἰτωλ. κ.ά.) ἄλ'σους Ἦπ. Θεσσ. Θράκ.(Ἀδρια-
νούπ.) Μακεδ. (Σέρρ. Σιάτ. κ.ά.) Στερελλ. (Ἀκαρναν.)
ἄλ'σους Ἦπ. ἄλτσους Μακεδ. (Βογατσ.) Παξ. ἄρτσους Κέρκ.
ἄλεσους Θράκ. ἄλτσους Μακεδ. (Βελβ. κ.ά.) ἄλυσος ἦ,
Ἦπ. Κάρπ. ἄλ'σους Θεσσ. ἄλτσους Θεσσ. ἄλυσος
Μέγαρ. Πελοπν. (Λακων.) κ.ά. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. ἄλυσος
Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) ἄλ'σα Ἰμβρ. Λέσβ. Πληθ. ἄλυσος τὰ,
Μέγαρ. ἄλυσος Ἦπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλυσι. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,140.

1) Ἄλυσις ἐνθ' ἄν.: Μουλάρι μὲ τὸν ἄλυσος Μάν. Ἄλυσος
τῆς καμπάνας-τοῦ ζωντανοῦ κττ. Κύπρ. Νὰ σὶ ἰδῶ 'ς τοὺν
ἄλτσου διμένον! (ἄρᾱ) Μακεδ. || Φρ. Πιρνώ ὡς σκύλλους
'ς τὴν ἄλ'σου! (διάγω οἰκτρῶς) Θεσσ. Εἶναι γὰρ τὸν ἄλτσου!
(ἐπὶ τοῦ παράφρονος. Συνών. φρ. ἰδ. ἐν λ. ἀλυσίδα 1)
Βογατσ. Τὰ πιδιὰ ἀπουλνεῖν ἀπ' τοῦ σκυλίου σὰν τὰ
σκυλλιά ἀπ' τοὺν ἄλ'σου Μακεδ. Τ'ς ἄλ'σις τρώει (πνέει μένεα
κατὰ τινος) Λέσβ. Ἐφαγι τ'ς ἄλ'σις (κατέβαλε πᾶσαν προσ-
πάθειαν. Συνών. φρ. χάλασε τὸν κόσμος) Ἰμβρ. || Ἄσμ.

Νὰ κόψωμε τὸν ἄλυσος, νὰ βγάλωμε τοὺς σκλάβους
Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ.

Ἀφέντη μου, 'ς τὴ τάβλα σου χρυσῇ κανδήλα καίει,
δίχως ἄλεσο κρέματα, δίχως τὸ λάδι καίει

Θράκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄλυσι 1. 2) Ἄλυσις ἀνηρ-
τημένη εἰς τὴν ἐστίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρεμοῦν τοὺς λέ-
βητας καὶ τὰς χύτρας Θράκ. (Ἀδριανούπ.) 3) Χρυσοῦν
περὶ τὸν τράχηλον γυναικεῖον κόσμημα ἐν εἵδει ἀλύσεως,
περιδέραιον Θράκ. Συνών. ἀλυσίδι 2. 4) Γυναι-
κεῖον κόσμημα τοῦ στήθους ἀποτελούμενον ἐξ ἐπαλλήλων
σειρῶν ἀλύσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται φλωρία ἢ
ἐπίχρυσος νομίσματα Μέγαρ.: Ἐχω νὰ ἄλυσος μὲ τέσσερα
κλωνία. 5) Συνεκδ. ἄγκυρα (ὡς προσδεδεμένη εἰς ἄλυσιν)
Πόντ. (Κερασ.): Ἄσμ.

Λεξᾶ ρίξτε τὴν ἄλυσαν, ξερβᾶ τὸ παλαμάριν.

άλυσώνω Λεξ. Βλαστ. Μετοχ. ἄλυσωμένος Κύπρ.
Πελοπν. κ.ά. — ΔΣολωμ. 5 ἄλυσωμένους Μακεδ. (Σίτοβ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄλυσι.

Δένω μὲ ἄλυσιν ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐνα καρᾶβι ξέβγαίνε ἀπομέσα ἀπὸ τὴν Πόλι
καὶ παίρνει σκλάβους ἑκατὸν ὅλους ἄλυσωμένους
Πελοπν.

Πιάνει -ν- τὰ λάφια ζουντανά, τ' ἀρκούδια ἄλυσωμένα
Σίτοβ. — Ποίημ.

Μ' ὅλον ποῦ 'ναι ἄλυσωμένο | τὸ καθένα τεχνικά
καὶ εἰς τὸ μέτωπο γραμμένο | ἔχει «ψεύτρα ἐλευθερία»
ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. Πβ. ἀλυσιδιάζω, ἀλυσιδώνω,
ἀλυσοδένω.

ἄλυτος ἐπίθ. σύνθη. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Τραπ. Χαλδ.) ἄλ'τους βόρ. ἰδιώμ. ἄλυτε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄλυτος.

1) Ὁ μὴ λυόμενος, ἐπὶ δεσμοῦ ἢ κόμβου Πόντ. (Κερασ.
Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. κ.ά.: Ἄλυτον κορδύλ' (ἄμμα,
κόμβος) Χαλδ. β) Ὁ μὴ ἐξακριβωθείς ἢ ὁ μὴ δυνά-
μενος νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν, ἐπὶ
μαθηματικοῦ προβλήματος ἐν τῇ σχολικῇ γλώσσῃ σύνθη.:
Πρόβλημα ἄλυτο. 2) Ὁ μὴ διαλυόμενος εἰς τὸ ὕδωρ,
ἐπὶ ἁλατος, ζαχάρεως κττ. Πόντ. (Τραπ. κ.ά.): Ἄλας ἄλυ-
τον. 3) Ὁ μὴ διαλυόμενος διὰ τῆς θερμότητος, ἄτη-
κτος, ἐπὶ βουτύρου, πάγου κττ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.
Τραπ. Χαλδ.): Βούτορον ἄλυτον Χαλδ. 4) Ὁ μὴ διὰ
τῆς σήψεως διαλυθείς, ὁ μὴ ἀποσυντεθείς, ἐπὶ νεκροῦ
σύνθη. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸν
ἐβκάλασιν ἄλυτον (τὸν ἐξέθαψαν μὴπω διαλυθέντα) Κύπρ.
Ἄ, ποῦ νὰ μείνης ἄλυτος! (ἄρᾱ) Κύπρ. Ἀνάθεμα νὰ 'χη ἡ
ψυχὴ τση, ἄλυτη νὰ τὴν βγάλουνε! (ἄρᾱ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἄλυτος ν' ἀπομέν' ὁ κύριος! (ὁ πατήρ σου!) Τραπ. Ἄλυτος
καὶ παράλυτος ν' ἀπομείνης! Κρήτ. || Ἄσμ.

Ὁμοῖος γυρίση τσαὶ σὲ 'δῇ τσαὶ βγάλῃ σε μεψάδι,
ἄλυτος το' ἀκατάλυτος νὰ καταῇ 'ς τὸν Ἄδην

(μεψάδι = ψεγάδι, μομφή) Μεγίστ. Συνών. ἀδέξιος
(II) 1, ἀκατάλυτος 2, ἀκέραιος 1 γ, ἄλειωτος 1 β.

άλυχτένω ἀμάρτ. ἄλ'χτένω Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄλυχτῶ. Ὁ μεταπλασμός κατὰ τὰ εἰς
-ένω ρήματα.

Ὑλαχτῶ: Ν' ἄλ'χτύς'ς κι νὰ βγῇ ἡ ψ'χή σ'! (νὰ ὑπο-
φέρῃς πολὺ κατὰ τὸν θάνατόν σου! Ἀρᾱ). Πβ. ἄλυχτο-
μανῶ, ἄλυχτῶ, γαβγίζω, ὑλάζω.

άλύχτημα τό, Πελοπν. (Βασαρ.) — ΑΚαρκαβίτσ.
Ζητιᾶν. 182 ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 122 — Λεξ.
Μ. Ἐγκυκλ. ἀλύχτ'μα Ἦπ. Στερελλ.(Αἰτωλ. κ.ά.) ἀλύ-
χτισμα Κεφαλλ. — Λεξ. Βλαστ. ἀλύχτ'σμα Ἦπ. Θράκ.
(Αἰν. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἄλυχτῶ. Ὁ τύπ. ἀλύχτισμα κατὰ τὰ
ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρ. παράγωγα.

Ὑλακὴ κυνὸς ἐνθ' ἄν.: Τὰ σκυλλιά... ἔγρουζαν ἀδιάκοπα
ρίχνοντας ἀπ' ὦρα 'ς ὦρα κ' ἐν' ἀλύχτημα σὰν ξαφνιασμένα
ΑΚαρκαβίτσ. ἐνθ' ἄν. Γέλασε ἡ γραῖα μὲ γέλιο σὰν ἀλύχτημα
ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀλυχτησιά, ἀλυχτιά,
γάβγισμα. Πβ. ἀλυχτομανητό, ἀλυχτομανιό,
ἀλυχτούρισμα.

